

ἩΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

7 Ἀυγούστου 1877

Συνδρομὴ ἰτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20—Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἰτησία:—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὅδῳ Σταδίου, 6.

Τόμος Τέταρτος

ΠΑΝΟΜΟΙΟΥΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ
ΚΑΝΑΡΗ

Κανάρης

ΔΗΜΩΔΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Συνέλιξις ἰδίᾳ ἀρ. 481.

Δ΄

Τὸ δὲ δεύτερον προσὸν τῆς ψυχῆς ἔπεται ἀμέσως εἰς τὸ πρῶτον καὶ συνδέεται ἀναποσπάστως μετ' αὐτοῦ. Τὸ προσὸν τοῦτο εἶναι ἡ ταυτότης.—Ἐν μέσῳ τῶν ἀναριθμητῶν μεταμορφώσεων τοῦ ὄργανισμοῦ, ἡ ἐν αὐτῷ ψυχὴ οὐ μόνον εἶναι μία καὶ ἀδιαίρετος, ἀλλὰ διαμένει οὐσιωδῶς ἡ αὐτή. Ἄν καὶ ὑπομένουσα προϊόντος τοῦ χρόνου ποικίλας τροποποιήσεις καὶ ἐκ τῆς ἰδίας πείρας καὶ ἐκ τῶν μεταβολῶν τοῦ ὄργανισμοῦ, οὐχ ἤττον ἔχει τὴν συνείδησιν ὅτι εἶναι πάντοτε ἡ αὐτὴ ἡτις ἦτο ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἡ συνείδησις αὕτη λέγεται συνείδησις τῆς προσωπικῆς ταυτότητος.

Ἀναρίθητοι εἶναι τῶντι αἱ ἐν τῷ ὄργανισμῷ μεταβολαί. Διτηρεῖται πάντοτε ὁ τύπος τοῦ ὄργανισμοῦ, καὶ εἶδμεν ὅτι ὁ τύπος οὗτος εἶναι ἡ μόνη αὐτοῦ ἐνότης, ἀλλ' ἡ ὕλη αὐτοῦ εἶναι εἰς ἀδιάκοπον κίνησιν καὶ μεταβολήν. Αἱ φυσικαὶ ἐπιστῆμαι, ἐφαρμοζόμεναι εἰς τὴν μελέτην τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ἀποδεικνύουσιν ὅτι μετὰ τινα χρόνον οὐδὲν μόνον τῆς ὕλης ἦτις διατυπῶνται ἐν αὐτῷ διαμένει, ἀλλὰ νέα ὕλη ἀντικαθίσταται εἰς τὴν πρῶτην, καὶ τοιοῦτοτρόπως δι' ἐξελύσεως καὶ εἰσελεύσεως μορίων ἡ ὕλη τοῦ ἡμετέρου σώματος περιοδικῶς ἀνανεοῦται. Αἱ φυσικαὶ ἐπιστῆμαι, αἵτινες στρέφονται μόνον περὶ τὴν ὕλην, θαυμασιῶς διαφωτίζουν τὴν ἐπιστήμην τοῦ πνεύματος, ἐὰν τὰ θετικὰ αὐτῶν ἐξαχόμενα παραβληθῶσι πρὸς τὰ ἐξαχόμενα τῆς ἐσωτερικῆς παρατηρήσεως, ἡτις μόνη καταδεικνύει ἡμῖν τὰ φαινόμενα τοῦ πνεύματος. Οὕτως, ἐν ᾧ ἡ περιοδικὴ ἀνανέωσις τῆς ὀργανικῆς ὕλης εἶναι ἐπιστημονικὴ ἀλήθεια ἀποδεδειγμένη καὶ ἀνκνίβητος, οὐχ ἤττον ἀ-

ναμφισβήτητος ἀλήθεια εἶναι, ὅτι κατὰ τὴν περιοδικὴν ταύτην ἀνανέωσιν διαρκῆς εἶναι ἡ ταυτότης τῆς ψυχῆς, καὶ ἡ δευτέρα αὕτη ἀλήθεια πλαγίως ἐπιβεβαιούται δι' ἀνταποδείξεως ὑπὸ τῆς πρῶτης, καὶ ἐξ ἀμφοτέρων συμπεραίνομεν ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι οὐ μόνον ἄλλης ἀλλ' ἐναντίας φύσεως πρὸς τὴν τοῦ σώματος, διότι ἔχει ἀντίθετα προσόντα.

Τὴν διαρκῆ ταυτότητα τῆς ψυχῆς γινώσκομεν ἐξ ἰδίας συνειδήσεως ἀμέσως, ἀλλ' ἐπιβεβαιοῖ ἔτι μᾶλλον αὐτὴν καὶ ἐγγυᾶται τὸ ἰδιαιτέρον ψυχικὸν φαινόμενον τῆς μνήμης καὶ ἀναμνήσεως. Ἐὰν ἀναλύσωμεν προσεκτικῶς τὸ φαινόμενον τοῦτο, εὐρίσκομεν ὅτι δὲν δύναται νὰ υπάρξῃ ἄνευ τῆς ταυτότητος. Ὅτε ἐνθυμούμεθα αὐθόρμητως τὴν ἐν τῷ παρελθόντι δεῖνα ἢ δεῖνα αἰσθησιν ἢ κατὰστασιν τῆς ψυχῆς ἡμῶν, ἢ ὅτε προσπαθοῦμεν ν' ἀνακαλέσωμεν αὐτάς, ἐπαναλαμβάνεται ἐν τῷ πνεύματι τὸ παρελθόν, καὶ μὲν ἀμυδρότερον, ἀλλὰ μετὰ τῆς θεβαιότητος ὅτι τὸ παρελθόν τοῦτο ὑπῆρξεν ἐν ἡμῖν, καὶ τοῦτο ὑποθέτει ἐξ ἀνάγκης ὅτι εἴμεθα οἱ αὐτοὶ καὶ τώρα καὶ κατὰ τὸ παρελθόν τὸ ὅποιον ἀνανεοῦται, ἄλλως, ἐὰν ἕτερον κέντρον εἶχεν ἀντικατασταθῆ εἰς τὸ πρῶτον, οὔτε ἐπιστροφὴ τοῦ παρελθόντος θὰ ἦτο ἡ μνήμη, οὔτε ἀνάκλησις αὐτοῦ ἡ ἀνάμνησις. Ἐὰν δὲ σκεθῶμεν ὅτι ἡ μνήμη εἶναι ἀπαραίτητος πρὸς πάσαν νοητικὴν ἐργασίαν, διότι τὸ παρὸν γίνεται ἀμέσως παρελθόν, καὶ ἄνευ τῆς συνενώσεως καὶ συνεισμονῆς καὶ συνανανεώσεως τῶν διαδοχικῶν ἐνοσιῶν καὶ αἰσθημάτων οὐδεμία παραβολή, οὐδεμία κρίσις, οὐδεὶς συλλογισμὸς, οὐδεμία ἐν γένει νοητικὴ ἐργασία εἶναι δυνατὴ, θέλομεν ἀναγνωρίσει ὅτι ἡ ταυτότης, ἐν ᾗ καὶ δι' ἧς ἡ μνήμη, εἶναι τρόπον τινὰ ἢ κρῶκη δι' ἧς ἐνυφαίνεται ὅλος ὁ ἴστος τοῦ πνευματικοῦ ἡμῶν βίου.

Ἐὰν λοιπὸν ἡ ψυχὴ εἶναι ἕτερόν τι τοῦ ὄργανισμοῦ ἕνεκα τῆς ἐν αὐτῇ ἐνότητος, ἔτι μᾶλλον διακρίνεται αὐτοῦ ἕνεκα τῆς ἐν αὐτῇ ταυτότητος. Ἡ ταυτότης εἶναι παράτασις τῆς ἐνότητος, καὶ καθ' ὅσον ἡ ἐνότης παρατείνεται κατὰ τοσοῦτον διακρίνεται τῆς ἐν τῷ ὄργανισμῷ πολλότητος. Ἐν τοῖς φυτοῖς ὁ ὄργανισμὸς ἀλλοιοῦται ἀκαταπαύστως, καὶ πάντα ἐν αὐτοῖς ἀλλοιοῦνται, οὐδὲν δὲ εὐρίσκομεν ἐν αὐτοῖς διαμένον τὸ αὐτὸ, διότι καὶ αὐτὴ ἡ ἐνότης τοῦ ὄρ-